

have Laan, maa vide, at, hvis han faar sit Hus tageret til 2,000 Kr., kan han faae et Laan paa 1,000 Kr. Det er ikke ham det Samme, om han kun faar 700 Kr. eller maafe en endnu mindre Sum. Man skal ikke saaledes tro paa de offentlige Autoriteters Billighed til at laane ud. Enhver har i „Berlingske Tidende“ kunnet læse, at Direktionen for Livrenteanstalten af 1871, der er en Statsanstalt, som staa under den høi-ærede Finansminister, siger: Vi laane ikke ud til mere end en Krediedel af Lagationssummen, og vi skulle have 4½ pSt's Rente aarlig. Beslytningerne for de vordende Kreditforeninger kunne jo finde paa det Samme og sige: Vi laane ikke ud til mere end en Krediedel; men vilde det være at opfylde denne Lov i Gjeringen, saaledes som den er skreven paa Papiret, og saaledes som man vedtager den her? Det er allerede efter min Mening feil, at man er afsøgen fra det Maximum for Ulaan, der nu finder Sted ved Kreditforeningerne, nemlig $\frac{3}{5}$ af Lagationssummen. Ved dette Kniberi med „indtil Halvdelen“ eller endnu galere ned under det, gjør man den hele Laaneindretning til Noget, som er utilstrækkeligt i høiere Grad, end de øvrige Kreditforeninger ere det. Lad os tænke os — jeg har været med til mange af den Slags Laan, og jeg skal tillade mig om et Nieblit at nævne det for det ærede Thing ~, at dette Forslag virkelig bliver Lov, saa kommer en Husmand, som har sit Hus tageret til 2,500 Kr., og behøver deraf $\frac{3}{5}$, det vil altsaa sige 1,500 Kr. Saa er der endda et godt Stykke at løbe paa; men saa siger dette Forslag: Ja, vi laane ikke mere end Halvdelen ud, og saa ville vi have Pant i hele Huset endog saa udover det laante Beløb for det solidariske Ansvar. Men denne Mand er jo i Almindelighed nødt til at optage en anden Prioritet; hvor skal han faae den fra, naar Kreditforeningerne bemægtiger sig hele hans Eiendom som Sikkerhed for Halvdelen? Det fatter jeg ikke. De, som ville laane ud paa anden Prioritet, komme jo med meget høiere Fordringer, og er først en lille Eiendom saaledes gaaet ind under det solidariske Ansvar, bliver det vanskeligt, om ikke umuligt, for en Husmand at faae et andet Prioritetslaan. Lad os se, hvorledes det gaar til. En Husmand kjøber et Hus. Saa siger han til Sælgeren: Jeg skal beholde nogle af dine Penge. Ja, det kan ogsaa lade sig gjøre, men saa kan han ikke faae Kreditforeningslaan, naar det for det solidariske Ansvars Styk skal gaa helt op over Skorpenen. Det gaar dog ikke an. Vil Statskassen gjøre Noget, da skal den, hvis der ikke sker større Ulaan end til Halvdelen af Burderingssummen, slaa en Streg over det solidariske Ansvar, og da skal Statskassen hæfte for det hele Beløb, naar Pantet ikke strækker til. De Ræver, der tale om, at det er en Overbebyrdelse for Statskassen at understøtte Husmænd

og Smaafolk ved denne Lov, og at der røftes altfor Meget, skulle huske paa, at den danske Statskasse har gjort meget mere for de Store, end der her fordrer for de Smaa. Thi det engelske Laan fra 1825 blev optaget alene for at give til Gudsierne, og desom der ikke var kommet bedre Lidet efter den Tid, hvor Meget vilde da ikke Statskassen være kommen til at udrede til Bedste for Herremændene? Nu siger jeg: Det, som her fordrer, betyder Intet; thi naar Lagationerne ere, som de skulle være, da vil Statskassen slet ikke faae noget Tab paa sig. Det er kun en Forudsætning, en Mulighed, at der kan indtræde Tab; men de skulle dækkes af Reserveconden, og derfor siger jeg, at der skal gives Reserveconden et bestemt Tilskud Mar for Mar. Den ærede Finansminister kom her og vilde have Lønder Guld til Bestindien, til Smaafolk i Bestindien, og saa skulde vi ikke her til de danske Husmænd og Smaafolk kunne vove at sætte nogle Hundrebetusinder paa Spil for at se, om der ikke kunde opnaas to gode Kreditforeninger. Det forekommer mig, at der er altfor stor Inkonsekvens i disse Betragtninger. Jeg henvender ikke dette til den ærede Minister, thi jeg erkjender, at hans Forslag, saaledes som han har fremsat det i Landstinget, er bedre end det Forslag, som Landstinget har sendt os, men jeg anfører disse Exempler som Modvægt mod de Betænkkeligheder, der ogsaa bukke op her i Thinget, mod at understøtte smaa Eiendomsbesiddere. Der staa i dette Lovforslags § 2 en Bestemmelse, som ogsaa stod i det oprindelige Forslag, og jeg har forgjæves søgt i Motiverne fra Ministeren og i Landstingets Betænkning en Forklaring af den. Der staa nemlig, „at Foreningen kan afslutte Laan til høiere Rente end 4 pSt. aarlig Rente“. Det er nu ikke saa ganske heldigt redigeret, men det er ikke det, jeg vilde tale om; jeg ønsker kun at vide, hvad denne Kreditforening skal laane Penge til. Meningen er jo vel den, at man vil give Laantagerne Obligationer, saa at de selv kunne afsætte dem og gjøre dem i Mønt paa samme Maade, som Tilfældet er med de øvrige Kreditforeninger. Skulde det imidlertid ikke være Tilfældet, men skulde det være Meningen, at Kreditforeningerne skulle give Kontanter, kan jeg godt forstaa Bestemmelsen; Men ellers veed jeg ikke, hvorfor Kreditforeningerne skulle gjøre Laan til de høiere Procenter. Dersom det var for at skaffe Renter i Terminen — det kan jo indtræffe, at Kreditforeningen ikke har Penge til at udbetale Renterne paa de udstedte Obligationer, naar de forfalde, idet Interessenternes Indbetalinger først komme senere, — da ønskede jeg, at det blev udtrykkelig sat, at det var dertil, at Foreningen fik Kompetence til Laanenes Optagelse. Thi det skader dog virkelig, at en Forening kommer til at staa som den, der kan stifte Laan, naar man ikke veed, hvortil Laanene skulle bruges, og hvor høit de kunne gaa.